

Συνέντευξη (27-9-2012) του Δρ. Δημητρίου Καραμπερόπουλου
στον κ. Απόστολο Ζώη για την εφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, Λαρίσης.

- 1. Τι προσδοκάτε κύριε Καραμπερόπουλε από το 6^ο Διεθνές Συνέδριο για το Ρήγα; Ποιο είναι κατά την άποψή σας το πιο σημαντικό ή πιο σημαντικά που θα ανακοινωθούν σε αυτό το συνέδριο; Τι θα πρέπει να αναμένουμε;**

Απαντ. Όπως παρατηρεί κανείς στο Πρόγραμμα αξιόλογες ανακοινώσεις περιέχονται και στις τρεις ενότητες του 6ου Διεθνούς Συνεδρίου "Φεραί-Βελεστίνο-Ρήγας". Για τις αρχαίες Φερές που εκτείνονται από την εποχή του Χαλκού (3000 π.Χ.) μέχρι τη ρωμαϊκή και τη Βυζαντινή εποχή θα γίνουν 16 ανακοινώσεις, όπου θα παρουσιαστούν τα ευρήματα από τις πρόσφατες ανασκαφές. Για το νεώτερο Βελεστίνο θα παρουσιαστούν 24 μελέτες για την τοπική ιστορία καθώς και τα διάφορα ιστορικά γεγονότα και προσωπικότητες του. Και τον Ρήγα Βελεστινή 54 θέματα θα αναπτυχθούν από τους Έλληνες και τους επιστήμονες από άλλες χώρες προσφέροντας καινούργια στοιχεία για τη ζωή και το πολύπλευρο έργο του..

Στους στόχους της Επιστημονικής μας Εταιρείας, μετά την έκδοση των απάντων του Ρήγα και τη μετάφραση του Συντάγματός του σε δέκα γλώσσες, είναι η σύνταξη του Λεξικού του Ρήγα Βελεστινή, που θα γίνει από τους γλωσσολόγους καθηγητές, που συμμετέχουν στο Συνέδριό μας. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα φανεί το λεξιλόγιο, ο γλωσσικός πλούτος του Ρήγα, ο οποίος όπως έχουμε δείξει και στο ευρετήριο του Νέου Αναχάρσιδος που συντάξαμε, ο Ρήγας ήταν και γλωσσοπλάστης.

Παράλληλα θα προωθήσουμε με τη συνεργασία του Δήμου Ρήγα Φεραίου την δημιουργία του Μουσείου Του Ρήγα, καθώς επίσης και την ανέγερση του Κενοταφείου του Ρήγα και των Συντρόφων του, φτιαγμένο με πέτρες που θα σταλούν ως ένδειξη τιμής από όλες τις πόλεις της Ελλάδος και τις πρωτεύουσες των άλλων Βαλκανικών κρατών.

- 2. Πόσα χρόνια ασχολείστε με τη μελέτη του Ρήγα; Τι σας έκανε να ασχοληθείτε με αυτό;**

Απάντ. Το 1986 διοργάνωσα το Πρώτο Συνέδριο για τον Ρήγα και τη γενέτειρά του τις αρχαίες Φερές και το νεώτερο Βελεστίνο. Μέχρι τότε δεν είχε διοργανωθεί από κανένα φορέα ένα Επιστημονικό Συνέδριο για τη μεγάλη αυτή φυσιογνωμία του Βαλκανικού χώρου. Μάλιστα όταν τότε τηλεφώνησα στον ιστορικό του Ρήγα, Λέανδρο Βρανούση, ότι οι Βελεστινιώτες έχουμε σκοπό να διοργανώσουμε επιστημονικό Συνέδριο για τον Ρήγα, αυθόρμητα αναφώνησε: "Επιτέλους βρέθηκαν οι άνθρωποι που θα διοργανώσουν Συνέδριο για τον Ρήγα". Πράγματι μας συμπαραστάθηκε και συμμετείχε στο Πρώτο και Δεύτερο Συνέδριο του 1992, αλλά δυστυχώς τον χάσαμε την επόμενη χρονιά.

Το γεγονός ότι είδα το φως της ζωής στο Βελεστίνο, τη γενέτειρα του Ρήγα, όπου έζησα μέχρι τα νεανικά μου χρόνια, η αίσθηση της άπλας του κάμπου, και που από το σπίτι μου έβλεπα στο βάθος το Πήλιο, το Μαυροβούνι, τον Κίτσαβο και τον Ολυμπο με τους μυθικούς θρόνους των αρχαίων θεών, όλα αυτά έπαιξαν, νομίζω, καθοριστικό ρόλο να ασχοληθώ με τα πολιτιστικά και σιγά-σιγά να αναδείξω τα στοιχεία της γενέτειρας μου και ιδιαίτερα του μεγάλου τέκνου της, του Ρήγα Βελεστινλή.

3. Οι εισηγήσεις είναι πολλές και με μεγάλο επιστημονικό ενδιαφέρον. Γιατί κατά τη γνώμη σας η μελέτη του Ρήγα παρουσιάζει τόσο μεγάλο ενδιαφέρον;

Απάντ. Διοργανώνονται τώρα συστηματικά τα Συνέδρια για τον Ρήγα και κατ' αυτόν τον τρόπο δίνεται η ευκαιρία για τη μελέτη της ζωής του και του έργου του. Επί πλέον πρόσφατα έχουν επανεκδοθεί όλα τα έργα του Ρήγα, για πρώτη φορά ολοκληρωμένα και με ευρετήρια, τα οποία ως γνωστόν είναι χρήσιμα εργαλεία στους μελετητές. Ας αναφέρουμε ακόμη ότι μόλις το 1998, που ήταν και η επέτειος των διακοσίων χρόνων από τη θανάτωσή του Ρήγα, επανεκδόθηκε για πρώτη φορά σε αυθεντική μορφή η μεγαλειώδης "Χάρτα της Ελλάδος", με ευρετήριο, καθώς επίσης για πρώτη φορά βρέθηκαν οι πρότυποι χάρτες που ο Ρήγας χρησιμοποίησε για την έκδοση της Χάρτας του. Μάλιστα αποδείχτηκε ότι πήρε ως πρότυπο χάρτη της αρχαίας Ελλάδος του Gu. Delisle και τούτο για να έχει στο οραματιζόμενο μετά την επανάσταση κράτος του, την ελληνική πολιτική διαίρεση σε Επαρχίες και Τοπαρχίες και να έχει ακόμη την ελληνική ονοματολογία τους και όχι την μέχρι τότε Οθωμανική.

Ο Ρήγας Βελεστινλής είναι μια πολύπτυχη φυσιογνωμία, όπως αναδεικνύεται από την ανάλυση των έργων του. είναι διαφωτιστής, επαναστάτης, πολιτικός νους, στρατιωτικός νους, μάρτυρας, εθνεγέρτης και οραματιστής μιας δημοκρατικής πολιτείας στον Βαλκανικό χώρο. Επί πλέον είχε συλλάβει ένα ρεαλιστικό στρατηγικό σχέδιο για την επανάσταση των σκλαβωμένων ραγιαδών. Πρώτα ήθελε να εμψυχώσει στους σκλαβωμένους με τον Θούριο του "Ως πότε παλληκάρια", να τους ενισχύσει την ιστορική μνήμη και αυτοσυνειδησία με την εικόνα του Μεγάλου Αλεξάνδρου, το Νέο Ανάχαρσι και Τα Ολύμπια.

Ήξερε ο Ρήγας ότι χωρίς στρατιωτική νίκη δεν πέφτει η τυραννία, δεν αποκτιέται η ελευθερία. Γι' αυτό και είχε καταστρώσει ένα επιτελικό στρατιωτικό σχέδιο. Παράλληλα με την επανάσταση ήθελε να εκπαιδεύσει τους σκλαβωμένους στην τέχνη του πολέμου, μεταφράζοντας το "Στρατιωτικό Εγκόλπιο", ενός διάσημου Αυστριακού στρατάρχη, σύμφωνα με το οποίο και τα οθωμανικά στρατεύματα εκπαιδεύονταν. Παράλληλα ο Ρήγας είχε προβλέψει η έκρηξη της επανάστασής του να ξεκινήσει από την Πελοπόννησο, όπως ακριβώς ξεκίνησε και το 1821 και που επεκράτησε. Επί πλέον είχε προνοήσει και για τον τρόπο διοικήσεως των απελευθερωμένων περιοχών μετά την επανάσταση. Συντάσσει το

αντιπροσωπευτικό Δημοκρατικό του πολίτευμα, που έχει και πολλά στοιχεία άμεσης δημοκρατίας. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα εκλέγονταν οι αντιπρόσωποι για να διοικηθεί δημοκρατικά ο χώρος που μέχρι τότε εξουσιάζονταν απολυταρχικά από τον Σουλτάνο. Όλα αυτά είναι καινούργια στοιχεία για μελέτες και έρευνες.

4. Από τις μέχρι τώρα μελέτες για το Ρήγα ποια είναι αυτή που σας έχει κάνει την μεγαλύτερη εντύπωση και γιατί;

Σε κάθε Συνέδριο παρουσιάζονται μελέτες που είναι πρωτότυπες και δίνουν απάντηση σε διάφορα προβλήματα της έρευνας για τον Ρήγα. Για παράδειγμα στο Πρώτο Συνέδριο το 1986 παρουσιάστηκε από τον αρχαιολόγο κ. Ε. Κακαβογιάννη η Επιπεδογραφία του Βελεστίνου του Ρήγα από άποψη αρχαιολογική, όπου τονίσθηκε επί πλέον ότι ο Ρήγας θα πρέπει να θεωρείται και ως ο πρώτος αρχαιολόγος του νεώτερου ελληνισμού, ένα ακόμη χαρακτηριστικό κοντά στα άλλα της φυσιογνωμίας του Ρήγα.

. Επίσης ενδιαφέρουσες ήταν οι ανακοινώσεις σχετικά με την παρουσία του Ρήγα στην ιστοριογραφία των άλλων Βαλκανικών κρατών, της Βουλγαρίας, Ρουμανίας, Σερβίας, καθώς επίσης και άλλων ευρωπαϊκών κρατών, όπως της Ιταλίας και στην Αγγλική ιστοριογραφία. Κατ' αυτόν τον τρόπο διαπιστώνεται η ακτίνωση ευρύτερα του έργου του Ρήγα

Άλλη μια ενδιαφέρουσα παράμερος ήταν εκείνη που οι επιστήμονες παραλλήλιζαν τον Ρήγα και το έργο του με προσωπικότητες των χωρών τους, όπως ο Βούλγαρος καθηγητής κ. Κιριλ Τοπάλοβ συσχέτισε τον Ρήγα με τον Βούλγαρο επαναστάτη Ρακόβσκι, και ο Χιλιανός Καθηγητής και Ακαδημαϊκός Didier παραλλήλιζε τον Ρήγα με τον Νοτιοαμερικανό επαναστάτη Μιράντα.

Γενικά μπορεί να πει κανείς ότι όλες, και οι 142 μελέτες που έχουν ανακοινωθεί για τον Ρήγα στα Συνέδρια και δημοσιεύθηκαν στους τόμους των Πρακτικών, προσφέρουν πολλά στοιχεία στην έρευνα και αναδεικνύουν διάφορες πτυχές της προσωπικότητάς του και του έργου του.

5. Νέοι επιστήμονες ασχολούνται με το έργο του Ρήγα;

Απαντ. Το γεγονός ότι τα Συνέδρια μας προσφέρουν το βήμα για ανακοίνωση, έχουν τη δυνατότητα και νέοι επιστήμονες να παρουσιάσουν τις μελέτες τους και όπως αποδεικνύεται από τη μέχρι σήμερα πορεία των έξι Συνεδρίων, αρκετοί νέοι επιστήμονες ασχολούνται με τη φυσιογνωμία και το έργο του Ρήγα Βελεστινλή. Επί πλέον η Επιστημονική μας Εταιρεία τυπώνει τα Πρακτικά των Συνεδρίων, (έχουν τυπωθεί τα Πρακτικά και των πέντε προηγούμενων Συνεδρίων) και κατ' αυτόν τον τρόπο αξιοποιούνται οι μελέτες τους. Επισημαίνουμε Ενδιαφέρον έχει το γεγονός ότι σε κάθε Συνέδριο αυξάνεται ο αριθμός των νέων επιστημόνων

που λαμβάνουν μέρος καθώς επίσης και εκείνων που είναι από το Βελεστίνο και την ευρύτερη περιοχή. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα υπάρχει επιστημονική συνέχεια.

6. Πόσο επίκαιρος είναι σήμερα ο Ρήγας Βελεστινλής και το έργο του; Έχουν δοθεί κ. Καραμπερόπουλε οι πραγματικές του διαστάσεις στο έργο του;

Απάντ. Οι πραγματικές διαστάσεις του έργου του Ρήγα Βελεστινλή δίνονται τώρα με τη διοργάνωση των Διεθνών Συνεδρίων μας για τον Ρήγα και τη γενέτειρά του και την έκδοση των Πρακτικών τους, με την έκδοση των ολοκληρωμένων πλέον Απάντων των έργων του καθώς επίσης και με την έκδοση πολλών επί μέρους μελετών για ειδικότερα θέματα σχετικά με τη ζωή και το έργο του.

Αποτέλεσμα όλων αυτών είναι ότι τώρα είμαστε πλέον σε θέση να περιγράψουμε το στρατηγικό σχέδιο της επανάστασης του Ρήγα, το οποίο είχε προετοιμάσει για την αποτίναξη της τυραννίας και την απόκτηση της πολυπόθητης ελευθερίας. Και δεν το εναποθέτει στα ακαθόριστα ευχολόγια της βοήθειας των ξένων δυνάμεων, αλλά στηρίζονται στις υτόπιες, γηγενείς δυνάμεις των σκλαβωμένων. Πουθενά στα έργα του, στον "Θούριο", στα επαναστατικά του κείμενα δεν υπάρχει έκκληση για βοήθεια σε ξένες δυνάμεις, όπως έπρατταν μέχρι τότε οι σκλαβωμένοι, που έτρεχαν στις Αυλές της Ανατολής και Δύσης για βοήθεια. Γι' αυτό υποστηρίζουμε ότι η επαναστατική πρακτική του Ρήγα Βελεστινλή αποτελεί τομή στη νεοελληνική ιστορία.

Πρέπει οι Έλληνες και οι άλλοι Βαλκανικοί λαοί, στις γλώσσες των οποίων έχουμε μεταφράσει το Σύνταγμα του Ρήγα (Βουλγαρικά, Σερβικά, Αλβανικά, Ρουμανικά) να μελετήσουν την πολιτική ιδέα του και να ακολουθήσουν το παράδειγμά του, να ξεφύγουν από την εξάρτηση. Χαρακτηριστικά ο Ρήγας υποστηρίζει στα «Δίκαια του Ανθρώπου», Άρθρο 34, ότι έχουν ανάγκη ο ένας λαός τον άλλον, «Ο Βούλγαρος πρέπει να κινήται, όταν πάσχει ο Έλληνας. Και τούτος πάλιν δι' εκείνον και αμφοτέρωθεν δια τον Αλβανόν και Βλάχον» και τούτο διότι ο καθένας αποτελεί μέρος του όλου. Η δύναμη εν τη ενώσει.

Στις δύσκολες στιγμές του λαού μας, θα πρέπει να εμψυχωθούμε από τα μηνύματα αισιοδοξίας και πρακτικής αποτελεσματικότητας του Ρήγα. Πώς πρέπει να εργαστούμε για το γενικό καλό, έχουμε υποχρέωση να αυξήσουμε τη γνώση, που είναι δύναμη, να οπλιστούμε με τις αρετές του Ηρακλή, (του οποίου το ρόπαλο ήταν σύμβολο της Πολιτείας του), αποφασιστικότητα, αφοσίωση στα ιδεώδη, πίστη στο καθήκον και υπεράσπιση του δικαίου.

Να ακολουθήσουμε τον Ρήγα στην ιστορική αυτογνωσία, να καταπολεμήσουμε την αλλοτρίωση, την αποξένωση από το ιστορικό παρελθόν, που έντεχνα άλλες δυνάμεις καλλιεργούν. Γι' αυτό ο Ρήγας εξέδωσε τον «Νέο Ανάχαρσι», τα «Ολύμπια», την εικόνα του Μεγάλου Αλεξάνδρου και τα τοπογραφικά διαγράμματα τόσων ιστορικών τόπων και γεγονότων των προγόνων, που καταχωρίζει στη «Χάρτα της Ελλάδος», Ναυμαχία της Σαλαμίνας, Μάχη των Θερμοπυλών, Μάχη των Πλαταιών, της Σπάρτης, των Αθηνών, των Δελφών. Επί πλέον καταχωρίζει και το τοπογραφικό διάγραμμα της γενέτειράς του, του Βελεστίνου, το οποίο θέτει δίπλα στον τίτλο της «Χάρτας» και πάνω εκείνο των Αθηνών. Τι

τιμή για τη γενέτειρά του. Μας δίνει κατ' αυτόν τον τρόπο ένα ακόμη δίδαγμα πως πρέπει να τιμούμε τον τόπο όπου γεννηθήκαμε και να αναδεικνύουμε τα ιστορικά στοιχεία του.